

kórusba, indukál kiemelkedő eredményeket, megindító zenei hangzást. A sikerekhez szükség volt a rendszeres, kitartó gyakorlásra. Ehhez az iskola megfelelő kereteket biztosított, ugyanis heti 2-2 óra állt rendelkezésre – az első osztálytól a nyolcadikig – az énekre és a zenére, sőt szükség esetén több is. Ez az óraszám napjaink gimnáziumi kereteit jóval meghaladja, és csak reményünk lehet rá, hogy a jövőben a zene visszakerül általános gimnáziumainkban is arra a megfelelő helyre, amit a korábbi évszázadok eredményei jól példáznak.

IRODALOM

- Arisztotelész (1984): *Politika*. Gondolat, Budapest, 322-323. p.
- Bárdos Kornél (1987): *Eger zenéje 1687–1887*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Ciszterci Rend Egri Kath. Főgimnáziumának *Értesítői (Lsd.: Értesítő) 1851/52–1913/14*.
- Felkai L.–Zibolen E. (1993): *A magyar nevelés története II. Főszerk.: Horváth Márton, Felsőoktatási Koordinációs Iroda*.
- Kassuba Domokos (1895): *Az Egri Gimnázium története*. Eger.
- Kovács László (2005): *A ciszterci rend egri főgimnáziumának története a XIX. század közepéig. Módszertani Közlemények, XLV. évf. 1. szám, Szeged. 37-44. p.*
- Lékai Lajos (1991): *Ciszterciek*. Budapest, Apostoli Szentszék Könyvkiadó.
- Mészáros István–Németh András–Pukánszky Béla (2003): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Bp.
- Mészáros István (1988): *Oskolák és iskolák*, Budapest, Tankönyvkiadó, 29-42; 211-234. p.
- Nagy Béni dr. (1914): *Az egri Főgimnázium története*. Eger.
- Tanácskozmányi jegyzőkönyvek. Heves Megyei Levéltár VIII-53/1, 4, 56, 73, 127, 128, 137, 195.*

DR. DOMONKOS JÁNOS
ny. iskolaigazgató
Budapest

Sepsiszentgyörgy értékei – A székely nemzeti múzeum

Bármely irányból közelítjük meg Sepsiszentgyörgyöt – akár Brassó, akár Kézdivásárhely vagy Tusnádfürdő felől –, messziről kirajzolódik a város körvonala. Nagy része az Olt jobb partján fekszik, a Baróti-hegység legmagasabb csúcsától (1017) keletre. Éghajlata kellemes, szubalpin; a levegő ózondús. Számos turisztikai program indulópontja.

Sepsiszentgyörgy Erdély délkeleti részének egyik legrégebbi települése. Nevét 1322-ben okmány említi. 1461 óta város. 1520 óta vásártartó jogú. Vásárai a középkorban messze földön híresek voltak: azon a téren tartották akkor is, ahol most. Református erődtemploma a 16. században épült. 1690-től középiskolája volt. Ebből fejlődött ki a Mikó-kollégium: kétemeletes épülete a Fő téren áll. Itt látható az egykori Megyeháza: 1832-ben épült klasszicista stílusban. Homlokzatán Háromszék címere látható. Falán emléktábla: a magyar szabadságharc idején az épületben székelt Háromszék Honvédelmi Bizottmánya. Itt hangzottak el Gábor Áron szállításáigévé vált szavai: „Lészen ágyú!”

1948 óta állandó magyar színtársulata van. A színház vállalkozásai közé tartozik az azonos szerzők műveinek ciklikus bemutatása: például Tamási Áron, Sütő András.

A város a környékbeli székelység művelődési központja. Háromszék vármegye székhelye volt. A lakosság részt vett a Dózsa-féle parasztháborúban. Az 1848-as forradalom nagy visszhangra talált. Bem tábornok felhívására Gábor Áron nyilatkozattal válaszolt. Hangoztatta, hogy e vidék mindenben támogatja a forradalom szabadságeszméit. Gábor Áron 1848 decemberében Sepsiszentgyörgyön négy rézagyút öntött a Habsburg birodalmi csapatok ellen harcolóknak. Érdekes Gábor Áron bronzágyújának másolata a múzeumban. A 48-as kort még Bem apó kis hordozható nyomdája képviseli.

Az ország egyik legnagyobb múltú múzeuma, a sepsiszentgyörgyi Megyei (eredeti nevén Székely Nemzeti) Múzeum 1879-ben létesült. Alapját imecsfalvi kastélyában özv. Cserey Jánosné Zatureczky Emília vetette meg, ki házitartója: Vasady Nagy Gyula segítségével hozta létre a háromszéki Cserey Múzeumot, és a 8779 tárgyból álló régiséggyűjteményét a székely népnek adományozta. A megtisztelő feladatot, hogy az intézménynek székhelyet biztosítson, Sepsiszentgyörgy város kapta. A gyűjteményt ideiglenesen a Mikó-kollégiumban helyezték el. Mivel – részint a tudományos kutatómunka eredményeként – az anyag megsokszorozódott, égetővé vált önálló hajlék, melynek tervezésével Kós Károly műépítész bízta meg 1910-ben. Ő a korszerű múzeum igényeit igyekezett összehangolni a vidék népi építészete stíluslemeivel. Az architektúrát, a külsőt, a stílust illetően oly szokatlanul merész és újszerű tervet készített, mely e korban – különösen vidéki viszonylatban – méltán keltett feltűnést, csodálkozást, esetleg ellenzést is. A monumentális épület 1911-12 között épült fel. Kapuit a nagyközönség számára, a közelgő világháború miatt, csak 1920-ban nyitotta: könyvtári és levéltári, régészeti és éremtani, néprajzi, képzőművészeti és természetrajzi osztályaival. Gyűjteménygondozói, kiállításrendezői munkássága eredményeként a tárgyak száma évről évre emelkedett. 1929-ben 70 ezer, 1979-ben pedig 190 ezer volt. Az 56 ezer kötetes könyvtára, a székelységre vonatkozó okiratgyűjteménye is gazdag. Sajnos a második világháború alatt pótolhatatlan veszteség is érte a múzeumot. Gyűjteménye legértékesebb részét akarták megmenteni; a ládába csomagolt anyagot azonban vasúti szállítás közben bombatalált semmisítette meg. Hogy a háború után hamarosan újjáéledt e nagymúltú művelődési intézmény, az elsősorban Szabédi László (1907–1959), a kiváló költő, irodalomtörténész, nyelvész érdeme, aki 1947-ig volt a múzeum igazgatója.

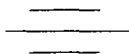
A múzeum népművészeti anyaga a különböző korok gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait tükrözve alakult. A különböző népművészeti alkotások igen változatosak, de – az etnográfiai övezetek kölcsönhatására – mégis egységesekek. A népviselet legjelentősebb alkotásait házilag készítették.

A díszítő fafaragás jellegzetes terméke itt a híres galambdúcos székely kapu, valamint a rendkívül fantáziadús faragott, festett oszlopok is, amelyek a sírkereszteket helyettesítették. Rendszerint az elhunyt korát, nevét, s néha a halál okát is jelezték. A kapukon különböző üdvözlő versek láthatók: „A jólelkűek előtt tárva-nyitva, a rosszlelkűek előtt zárva.” A fatárgyak másik csoportja a faragott, festett népi bútorok: a tulipánnal díszített, magyaros hozományos ládák, az asztalok, fogasok, sarokpolcok, ágyfejek, lócák. Látványosak a mezőkre osztott mennyezetfestmények. A fából faragott tárgyak sora a különböző foglalkozásokkal kapcsolatos eszközök: guzsaly, orsó, gereblye, sulyok, szövőszék. A pásztorkodás a múltban itt egyik fő foglalkozási ág volt. Szépen megmunkált, mesterien díszített tárgyai a juhászbotok, kanalak, túrómorzsolók.

A szöttesek és a varrottasok, akár díszítésre, akár használatra készültek, egyaránt az itteni parasztság viszonyaihoz és hozzáértéséhez és képzelőerejéhez tanúskodnak.

A Sepsiszentgyörgyi Múzeum elhatározta a város építészeti emlékeinek számbavételét és közlését azzal a céllal, hogy népi és polgári építészeti jellegzetes alkotásait megörökítse. A rajzok elkészítésére Varga Nándor Lajos grafikusművészt, a város alapos ismerőjét, a múzeum régi barátját kérték fel.

A hegycsúcsokkal körülvárolt, természeti szépségekben is bővelkedő Sepsiszentgyörgy érdekes magyar vonatkozású történelmi és műemlékes városa. Északon a Hargita vulkanikus hegyláncának délnyugati hegyei törnek magasra. Erdély egyik legszebb tája, városa.

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat a szerkesztőség címére küldjék: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. A borítékra feltétlenül írják rá, hogy *kézirat*. Csak „gépelt”, 8–10 lapnál nem nagyobb terjedelmű kéziratokat fogadunk el. A kéziratot jól áttekinthető kettős sortávolsággal, normál géppapíron, a „gépelési hibák” gondos javításával, a felhasznált szakirodalom pontos feltüntetésével (szerző, cím, hely, kiadó, lapszám) kérjük. A közérthetőség megkívánja azt is, hogy az elkerülhetetlen idegen szakkifejezések magyar megfelelőzéséről, értelmezéséről se feledkezzünk meg. Kérésünk az is, hogy a szövegbe iktatott rajzos, ábrás, illusztrációs megoldásoktól lehetőleg tekintsünk el.

Azoktól a szerzőktől, akik megfelelő feltételekkel rendelkeznek, számítógéppel írt kéziratot kérünk lemezen és nyomtatva is.

Nagyon fontos, hogy külön lagra írják föl *beosztásukat, munkahelyük, iskolájuk pontos nevét, helyét, valamint irányítószám-os lakcímeiket*.

Felhívjuk továbbá szerzőink figyelmét, hogy másodközlésre nem vállalkozunk. Szerkesztőségünkönél is érvényes az az általános gyakorlat, hogy kéziratot nem örzünk meg és nem is küldünk vissza.